

De Onderwijs-kwestie

Rekest van de Maatschappij aan den Minister van Onderwijs

Aan den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft het Dagelijksch Bestuur van de Maatschappij tot Bev. der Tandheelkunde op 11 November j.l. een verzoekschrift gezonden in verband met de bestaande moeilijkheden bij de tandheelkundige opleiding, van den volgenden inhoud:

Geeft met verschuldigen eerbied te kennen het Dagelijksch Bestuur van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, gevestigd te Amsterdam,

Dat het met groote voldoening heeft kennis genomen, door middel van de Nota van Wijzigingen in de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1946, van Uwer Excellentie's voorstel en voornemens met betrekking tot de reorganisatie van het tandheelkundig Onderwijs,

dat het bij Uwer Excellentie's voor de tandheelkunde en de volksgezondheid zoo belangrijke initiatief passend zou zijn geweest de parlementaire en legislatieve ontwikkeling dezer aangelegenheid af te wachten, wijl het Bestuur voornoemd ten eerste overtuigd is van Uwer Excellentie's juist begrip voor en inzicht in de vereischten eener tandheelkundige opleiding, die aan de bestaande en sinds jaren sterk gevoelde behoeften tegemoetkomen, ware het niet, dat de bij de vigeerende tandheelkundige opleiding ontstane noodtoestand het Bestuur met zorg vervult, waardoor het zich genoodzaakt gevoelt de aandacht van Uwe Excellentie daarop te vestigen en met aandrang te verzoeken maatregelen te willen treffen, opdat in dezen noodtoestand binnen den kortst mogelijken tijd de zoo dringend vereischte verbetering kan worden aangebracht,

dat de chaotische verwickelingen, waarin het tandheelkundig onderwijs aan de Rijks-Universiteit is geraakt, in de eerste plaats hun oorzaak vinden in de ten eenemale ontoereikende werkgelegenheid der studenten voor de onmisbare praktische oefeningen,

dat dit tekort aan werkgelegenheid enerzijds een gevolg is van de reeds jaren onvoldoende capaciteit van het bestaande Tandheelkundig Instituut,

dat daarnaast de overvulling zijn oorzaak vindt in de stagnatie der opleiding in de laatste bezettingsjaren en den overstelpenden toevloed na de heropening der Universiteit van nieuwe studenten, die de tandheelkunde als studierichting hebben gekozen,

dat de onhoudbare toestand zoodanige afmetingen heeft aangenomen, dat de beschikbare plaatsen voor technische oefeningen, normaal en volgens de indeeling van het gebouw bestemd voor de studenten van het eerste, tweede en derde studiejaar geheel in beslag worden genomen door de 325 studenten, die na de heropening

der Universiteit in September 1945 zich voor de eerste maal aanmeldden en sindsdien van voldoende vorderingen hebben blij gegeven, dat in werkelijkheid voor dezen nog plaatsen te kort komen,

dat wijders voor de 141 studenten, die reeds vóór September 1943 tandheekunde studeerden, slechts 88 plaatsen beschikbaar zijn voor technische oefeningen, met dien verstande, dat voor de verstgevorderden, de z.g. klinische studenten, slechts 13 plaatsen overschieten, nadat den 75 z.g. phantoomstudenten een eigen plaats was toegewezen,

dat als gevolg van dit nijpende tekort voor 28 studenten uit het eerste jaar, wier vorderingen onvoldoende waren, geen plaats meer beschikbaar is en de docenten bovendien geen enkele mogelijkheid zien om de 175 jongelieden, die zich nu reeds voor de tandheekkundige studie hadden doen inschrijven, toe te laten, omdat elke ruimte daarvoor ontbreekt,

dat als gevolg van deze onhoudbare situatie de in totaal beschikbare tijd per plaats over de studenten moet worden verdeeld, waardoor de besnoeide gelegenheid tot practische bekwaming het volstrekt onmogelijk maakt om de studie binnen het kader van het bestaande onderwijsplan te voltooien,

dat zulks voor het meerendeel der studenten in vorige jaren toch reeds ondoenlijk is gebleken en de opleidingsduur thans nog aanzienlijk wordt verlengd, zonder dat het de hoedanigheid der voorbereiding en de resultaten van het onderwijs ook maar eenigszins ten goede kan komen,

dat in dit licht bezien de door Uwe Excellentie voorgestelde stichting van een tweede opleidingsinstelling aan de Rijksuniversiteit te Groningen onverdeelde instemming kan vinden, al was het slechts vanwege de aldus te scheppen gelegenheid tot spreiding der studenten, dewelke het tandheekkundig instituut te Utrecht aanmerkelijk zal ontlasten en een meer geordenden toestand mogelijk zal maken,

dat het Bestuur voornoemd zich echter niet kan ontveinzen, dat met het geschikt maken en de inrichting van een dusdanig instituut te Groningen en in afwachting van de beslissing ten deze van de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal nog geruime tijd zal zijn gemoed, vooraleer de spreiding een feit zal kunnen worden en zoolang geen verbetering in den noodtoestand te Utrecht zal kunnen ontstaan,

dat daarenboven aan de Rijksuniversiteit aldaar door de reeds lang bestaande vacatures, als gevolg van het ontslag van den directeur-lector in de conserveerende tandheekkunde en de lectoren in de orthodontie en in de materia technica en propaedeutische techniek, de theoretische en practische opleiding der aanstaande tandartsen in ernstige mate belemmerd wordt, in weerwil van de tijdelijke voorzieningen,

dat als gevolg van dit alles zich een ernstig tekort voordoet in de regelmatige voorziening onzer volksgemeenschap met een toereikend aantal goed opgeleide, jonge tandartsen, waaraan te meer dringend behoefte is, omdat in de bezettingsjaren een belangrijk grooter aantal praktiseerende tandartsen dan normaal door den dood aan de praktijk zijn ontvallen, terwijl door de paralyseering van het universitaire onderwijs gedurende de beide laatste bezettingsjaren geen aanvulling heeft plaats gevonden,

dat als gevolg hiervan voor de inmiddels niet onbelangrijk toegenomen bevolking een numeriek onvoldoend corps tandartsen beschikbaar is om genoegzaam in de totale behoefte aan tandheekkundige hulp te kunnen voorzien,

dat deze wanverhouding nog is toegespitst door het oproepen van tandartsen in militairen dienst en in onderscheidene gemeenten van ons land de gevolgen van een onvoldoende tandheekkundige bezetting ernstige afmetingen hebben aangenomen,

dat een overeenkomstig tekort zich bij de tandheekkundige opleiding voordoet, wijl als uitvloeisel van genoemden militairen maatregel een algeheel onvoldoende bezetting van de noodzakelijke assistentplaatsen is ontstaan, zoodat het den studenten grootendeels ontbreekt aan de voor hen onmisbare raadgevingen en hulp bij de practische oefeningen,

dat derhalve een accumulatie van hoogst ongunstige omstandigheden is ontstaan, die onverwijld voorziening behoeft, welke, naast wellicht andere te nemen maatregelen, in de voornaamste plaats dient te worden gezocht in een snelle en ingrijpende verbetering van de bovengeschetste situatie, waarbij niet zal kunnen worden gewacht tot het tijdstip, waarop de door Uwe Excellentie in uitzicht gestelde plannen tot vernieuwing van de tandheelkundige opleiding werkelijkheid zullen zijn geworden,

dat naar het oordeel van het Dagelijksch Bestuur van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde Uwe Excellentie moet worden aanbevolen om, anticipeerend op die reorganisatie, zoo spoedig mogelijk over te gaan tot de benoeming van een directeur van het Tandheelkundig Instituut, die tevens zal moeten zijn hoogleeraar in de tandheelkunde, in de eerste plaats belast met de coördinatie van het tandheelkundig onderwijs, opdat deze functionaris alle maatregelen kan voorbereiden om het onderwijs weder in meer normale banen te leiden, waarbij het aanbeveling verdient diens opdracht dusdanig te kiezen, dat deze hem genoegzaam tijd ter beschikking laat om zich ten volle aan die belangrijke taak te kunnen wijden,

dat daarnaast onverminderd blijft bestaan de dringende eisch om door spoedige oprichting van een tandheelkundig instituut aan de Rijksuniversiteit te Groningen, de opleiding te Utrecht te ontlasten,

dat ten slotte, zij het ook met een bezwaard gemoed, het Bestuur voornoemd, Uwe Excellentie ter voorkoming van een nog meer chaotische overbelasting van de tandheelkundige opleiding te Utrecht, met nadruk meent te moeten aanbevelen om voor het reeds begonnen studiejaar voor eerste inschrijving geen nieuwe studenten toe te laten tot het Tandheelkundig Instituut aldaar en eventueel den belanghebbenden te adviseeren hun studie aan de Universiteit voorloopig in hoofdzaak te richten op vakken, die hun ook later van nut zullen zijn wanneer de reorganisatie haar beslag zal hebben gekregen.

OVERZICHT VAN HET AANTAL TANDARTSEN IN DE PROVINCIES EN DE GROEPEN VAN GEMEENTEN
GEVESTIGD IN DE JAREN 1939 TOT EN MET 1943.

	Aantal op 31 Dec.						Aantal inwoners per tandarts					Mutaties in 1943		
	1939	1940	1941	1942	1943	1939	1940	1941	1942	1943	af	bij	Toename	
													aan- tal	%
Groningen	50	55	59	61	61	8466	7710	7293	7092	7121	2	2	—	—
Friesland	37	40	44	46	48	11466	10622	9767	9492	9198	—	2	2	4.3
Drenthe	16	19	20	20	20	15429	13935	12618	12756	12878	—	—	—	—
Overijssel	66	70	74	77	79	8738	8282	7987	7779	7692	1	3	2	2.6
Gelderland	136	142	153	158	161	6788	6526	6219	6139	6155	—	3	3	1.9
Utrecht	124	128	146	158	155	3868	3767	3407	3184	3289	15	10	—	3
Noordholland	371	380	396	402	404	4557	4468	4307	4231	4180	10	12	2	0.5
Zuidholland	392	421	420	434	429	5528	5165	5171	4981	4948	25	20	—	5
Zeeland	20	24	25	25	25	12742	10609	10245	10316	10298	—	—	—	—
Noordbrabant	85	96	98	106	110	12154	10956	10906	10258	10012	—	4	4	3.8
Limburg	50	55	63	67	69	12165	11120	10016	9607	9445	—	2	2	3.0
Gemeenten met:														
minder dan 5.000 inw.	48	56	41	49	49	37606	28352	39094	33219	33624	1	1	—	—
5.000—20.000 „	346	374	347	361	380	7792	7336	7811	7614	7700	6	25	19	5.3
20.000—50.000 „	220	231	257	262	268	4612	4782	4302	4262	4169	2	8	6	2.3
50.000—100.000 „	190	203	241	251	258	5057	5046	4413	4266	4184	2	9	7	2.8
100.000 en meer „	543	566	612	631	606	4330	4342	4093	3937	4026	40	15	—	25
Het Rijk	1347	1430	1498	1554	1561	6554	6239	6013	5840	5827	51	58	7	0.5

Overgenomen uit „Verslagen en Mededeelingen van den Gezondheidsraad”.